

1 Inleiding

Dit document vormt een bijlage bij de productfiche hout, bundelt de concrete aanbevelingen en tips en bevat een overzicht van de modelclausules die u in het bestek kan opnemen. Door dit document te overlopen kan u uw overheidsopdracht die geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op de aankoop van duurzaam hout stapsgewijs verduurzamen.

2 Opschrift van de opdracht

Om de aandacht van duurzame ondernemingen te trekken en de nadruk te leggen op het duurzaam karakter van de opdracht kunnen eventueel onderstaande of gelijkaardige opschriften worden gebruikt (aan te passen aan het concrete voorwerp van de opdracht):

“Aankoop van milieuvriendelijk geproduceerd hout en/of houtgerelateerde producten (verder te specificeren op basis van het hoger vermelde toepassingsgebied)”

“Bouw/aanleg van X met gebruik van hout en/of houtgerelateerde producten dat is/die zijn gerecycleerd en/of afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen.”

3 Omschrijving van de opdracht

Het duurzaam karakter van de opdracht kan verder nog worden benadrukt door in de opdrachtoomschrijving de onderstaande, of een gelijkaardige, formulering op te nemen:

“<.....> (naam van de openbare overheid) hecht een bijzonder belang aan milieuzorg en sociale rechtvaardigheid. Deze aandacht voor duurzaamheid komt tot uiting in haar <strategisch beleid>, <missie>, <aankoopbeleid>, De aanbestedende overheid streeft dan ook naar een zo duurzaam mogelijke uitvoering van deze opdracht.”

Aanbestedende overheden die deel uitmaken van de Vlaamse overheid kunnen ook gebruik maken van de standaardparagraaf. De laatste versie staat steeds ter beschikking op:

www.bestuurszaken.be/standaardparagraaf

4 Uitsluitingscriteria

Neem de non-discriminatieclausule op in de opdrachtdocumenten (zie punt 2 van het document houdende de clausule). Het eerste deel van de clausule kan u opnemen bij de bepalingen i.v.m. uitsluiting en belangenvermenging van uw bestek (art. 61 tot en met 64 KB Plaatsing). Het tweede deel neemt u bij voorkeur op bij de uitvoeringsvoorwaarden (zie verder).

De laatste versie van deze clausule staat steeds ter beschikking op <http://www.bestuurszaken.be/non-discriminatieclausule>.

5 Technische specificaties

De technische specificatie kan als volgt benoemd worden:

“hout, afkomstig van duurzaam beheerde bossen of gerecycleerde inhoud”

Als technische specificaties kunnen onderstaande criteria in de opdrachtdocumenten worden opgenomen:

Afkomstig zijn van duurzaam beheerde bronnen, conform de principes gedefinieerd door FOREST EUROPE (MCPFE):

Behoud en gepaste verbetering van de bosbestanden en hun bijdrage tot de mondiale koolstofcyclus;

Behoud van de gezondheid en vitaliteit van het ecosysteem van het bos;

Behoud, bescherming en geschikte verbetering van de biologische diversiteit in bosesystemen;

Behoud en geschikte verbetering van beschermingsfuncties in bosbeheer (in het bijzonder voor bodem en water);

Behoud en geschikte verbetering van de productiefuncties van het bos (hout en niet-hout).

VERIFICATIE:

De opdrachtnemer toont het voldoen aan deze technische specificatie bij of na de levering van de goederen aan door middel van:

Ofwel een factuur met een geldig FSC of PEFC CoC nummer, gelinkt aan het product in kwestie, met specificering van het percentage gecertificeerd materiaal¹. Meer specifieke factuurvereisten vindt u onder punt X/art. X van dit bestek².

Ofwel elk ander equivalent bewijsmiddel.

Als de inschrijver in zijn offerte hout voorstelt dat niet FSC of PEFC gecertificeerd is, maar op een alternatieve wijze aantoont dat het desbetreffende hout aan bovenstaande eisen voldoet, dan zal het “criteriumdocument equivalent bewijs” (zie bijlage) worden gehanteerd om na te gaan of dit bewijs als equivalent kan worden aanvaard.

OF

Afgeleid zijn van post of pre-consumer gerecycleerd materiaal

VERIFICATIE:

De opdrachtnemer moet bij de levering van de goederen in staat zijn om geloofwaardige documentatie voor te leggen, dewelke het percentage gerecycleerd materiaal specificeert. Een factuur dat een geldig FSC of PEFC CoC nummer linkt aan het product in kwestie, met een verklaring van het percentage aan gerecycleerde materiaal zal geaccepteerd worden als bewijs, net als elk ander gepast bewijs. Meer specifieke factuurvereisten vindt u onder punt X/art. X van dit bestek³

OF

Een combinatie van materiaal afkomstig van duurzaam beheerde bronnen en gerecycleerd materiaal zijn.

De bovenstaande verificatiemethoden gelden ook voor deze mogelijkheid.

Het resterende percentage (max. 30%) moet van legale oorsprong zijn.

Het “criteriumdocument equivalent bewijs” dient bij het bestek gevoegd te worden en kan u terugvinden als bijlage bij de productfiche.

Het is mogelijk dat u het bovenstaand criterium niet wenst op te leggen voor sommige houtproducten uit de meetstaat. Mogelijks wenst u ook dat sommige producten wel afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen, maar niet gerecycleerd (of omgekeerd). Een goede werkwijze is daarom het opnemen van het criterium in de algemene delen van het bestek en vervolgens in de meetstaat aan te geven op welke houtproducten het criterium van toepassing is en op welke niet. U kan het criterium daarbij opsplitsen in 2 delen. Zo kan u per

¹ Voor PEFC betreft dit het percentage gecertificeerd materiaal in elk gecertificeerd product. Voor FSC dient een correcte FSC-claim vermeld te worden (FSC 100%, FSC Mix, FSC recycled, mogelijk met extra % vermelding).

² Hier dient verwezen te worden naar de factuurvereisten uit punt 5.2 van deze fiche die in het bestek opgenomen zijn

³ Hier dient verwezen te worden naar de factuurvereisten uit punt 5.2 van deze fiche die in het bestek opgenomen zijn

product in de meetstaat differentiëren en voor een bepaald product bijvoorbeeld enkel opleggen dat het afkomstig moet zijn uit duurzaam beheerde bossen, zonder dat het gerecycleerd mag zijn.

6 Voorafgaande keuringen

Wat sommige opdrachten betreft (bv. opdrachten voor werken met een lange uitvoeringstermijn) is het nuttig om een voorafgaande keuring te voorzien, alvorens het hout wordt verwerkt of geïnstalleerd. In dergelijk geval kan in de administratieve bepalingen van het bestek volgende, of een soortgelijke clausule opgenomen worden:

“Het te verwerken hout zal voorafgaandelijke aan de werken worden gecontroleerd op zijn conformiteit met de in de opdracht gestelde voorwaarden. De uitvoering van de opdracht of de verwerking of installatie van het hout of de houtproducten kan slechts aangevat worden nadat het hout werd goedgekeurd.

Hout dat niet de geëiste kwaliteiten bezit zal worden afgekeurd. Op bevel van de aanbestedende overheid moet het afgekeurde hout onmiddellijk worden vervangen en worden verwijderd.”

7 Factuur

Om het risico op misbruik zoveel mogelijk in te perken, moet u een clausule opnemen die vereisten stelt aan de facturen die de opdrachtnemer aan u voorlegt. Zo kan u bepalen dat de aankoopfactuur van het hout uit duurzaam beheerde bossen moet worden voorgelegd en dat er in detail moet gepreciseerd worden welke producten en welke hoeveelheden gecertificeerd zijn.

Onderstaande clausule kan in het bestek bij de voorschriften m.b.t. de betalingen worden opgenomen om vereisten op te leggen i.v.m. de facturering. Deze bepalingen zijn toepasbaar in alle gunningsprocedures en laten toe om tijdens de uitvoering van de opdracht na te gaan of het hout ook effectief voldoet aan de vereisten die in het bestek worden gesteld.

“Bij de levering van gecertificeerd hout of gecertificeerde houtproducten (FSC, PEFC), dient op de factuur het CoC-nummer vermeld te worden van het bedrijf dat de laatste schakel van de gecontroleerde CoC-keten vormt.

Indien de opdrachtnemer niet zelf over een CoC-certificaat beschikt, moet de factuur van de opdrachtnemer t.a.v. de aanbestedende overheid als bijlage de aankoopfactuur of aankoopfacturen bevatten als bewijs dat de opdrachtnemer het CoC-gecertificeerd hout bij een CoC-gecertificeerd bedrijf heeft aangekocht. Deze aankoopfacturen moeten duidelijk de CoC-code van het verkopende bedrijf vermelden en moeten duidelijk aangeven welk hout en welke houtproducten gecertificeerd zijn. Commercieel gevoelige gegevens zoals eenheidsprijzen mogen desgevallend onleesbaar worden gemaakt op voorwaarde dat de hoeveelheden duidelijk zichtbaar blijven.

De factuur van de opdrachtnemer t.a.v. de aanbestedende overheid dient een duidelijke omschrijving te bevatten van de producten die FSC of PEFC gecertificeerd zijn en van de geleverde hoeveelheden. Indien de factuur betrekking heeft op meerdere producten waarvan niet allen gecertificeerd materiaal betreffen, moet duidelijk te onderscheiden zijn welke producten gecertificeerd materiaal betreffen en welke niet.

Indien de opdrachtnemer zelf over een CoC-certificaat beschikt, volstaat het dat de factuur is opgesteld overeenkomstig de vereisten die het betrokken label voorschrijft”

8 Straffen

Omwille van het financieel voordeel dat de opdrachtnemers zouden kunnen realiseren door hout te leveren dat niet conform is met de bepalingen van het bestek, is het aangewezen om een bijzondere straf te voorzien.

Een passende straf kan bijvoorbeeld bestaan uit 15% van de waarde van het hout dat geleverd of geïnstalleerd wordt en waarvan de opdrachtnemer niet conform het bestek aantoont dat het gerecycleerd is, of afkomstig is uit duurzaam beheerde bossen.

Om dergelijke bestraffingsmethodiek op te leggen, kan volgende clausule in het bestek worden opgenomen:

“Een straf van 15% op de waarde van het geleverde of geïnstalleerde hout of houtproducten wordt toegepast indien de opdrachtnemer niet overeenkomstig de bepalingen van het bestek (zie ‘factuur’) aantoont dat het hout betreft dat voldoet aan de vereisten van de overeenkomst.

De straf wordt toegepast per factuur en wordt begroot op 15% van de op de betreffende factuur aangerekende waarde van het niet conforme hout”

Indien u zelf een systeem van bijzondere straffen in uw bestek opneemt (bv. een service level agreement), is het aangewezen om een soortgelijke methodiek op te nemen voor het te leveren of te installeren hout.

9 Uitvoeringsvoorwaarden

Milieuaspecten

Indien voorwerpen aangekocht worden waarbij de verpakking een substantieel deel uitmaakt van de totale massa van het product (bijvoorbeeld bij de aankoop van houten speelgoed) kan van de opdrachtnemer geëist worden dat de verpakking zo beperkt mogelijk wordt gehouden en dat ze bestaat uit milieuvriendelijke materialen.

Eventueel kunnen volgende eisen worden opgenomen:

“Voor de verpakking van het hout gelden volgende vereisten:

De hoeveelheid verpakking wordt zoveel mogelijk beperkt

Verpakkingen zijn ofwel herbruikbaar, of bestaan (gedeeltelijk of volledig indien papier en karton) uit gerecycleerd materiaal en/of materialen afkomstig uit hernieuwbare bronnen

Alle verpakkingsmaterialen zijn eenvoudig met de hand te scheiden in recycleerbare delen van één materiaal (bijv. karton, papier, kunststof, textiel)”

Sociale aspecten

Op het vlak van sociale rechtvaardigheid kan de aanbestedende overheid duurzaamheidsoverwegingen integreren in opdrachten voor de aankoop van hout of houtproducten. Hiertoe kan volgende clausule worden opgenomen:

“Alle hout en houtproducten die niet bestaan uit gerecycleerde materialen zijn afkomstig uit duurzaam beheerde bossen waar het bosbeheer ten volle rekening houdt met:

a) Identificatie, documentatie en respect voor legale, gebruiks- en traditionele dienstverbanden en eigendomsrechten gerelateerd tot het bos;

b) Mechanismen voor het oplossen van klachten en disputen, inclusief deze gerelateerd aan eigendom- en gebruiksrechten, aan bosbeheerpraktijken en aan arbeidsvoorwaarden en

c) Naleving van de basisarbeitswetgeving en zorg voor gezondheid en veiligheid van het personeel dat in het bos tewerkgesteld is.”

Verificatie:

“De opdrachtnemer dient bij of na de levering te bewijzen dat het hout en de houtproducten voldoen aan bovenstaande voorwaarden.

De opdrachtnemer kan dit doen door:

- a) een factuur over te leggen die voldoet aan de vereisten van (punt X/art. X van dit bestek)
- b) elk ander equivalent bewijsmiddel.”

Neem ook het tweede deel van de non- op in de uitvoeringsvoorwaarden:

<http://www.bestuurszaken.be/non-discriminatieclausule> discriminatieclausule (zie punt 3 van het document houdende de clausule).